Dinsdag 15 Januari 1946 DAGBLAD 63 ste Jaargang No. 4710

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden 3 gld.; Suriname en het buitenland 3,50 gld..

Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog
Tel. 1538, Postbus 80, Willemstad
Redactie-adres Consciëntiesteeg 27.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I.
Voor Aruba: I. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38.

Sjahrir vraagt interventie van Verenigde Landen.

Stakingen in de V.S. breiden zich uit.

In Argentinië staken de werkgevers.

PROTEST VAN DE ARGENTIJNSE WERKGEVERS.

door

Laurence Stuntz.

Laurence F. Stuntz

De Argentijnse zakenlieden vervolgen hun stom protest tegen de arbeidspolitiek van de linkse militaire regering voor de tweede opeenvolgende dag met een algemene sluiting van hun zakenhuizen en fabrieken. De huisvrouwen in de half millioen woningen van de hoofdstad putten uit opgeslagen voorraden of liepen op straat te zoeken naar de weinige kleine winkels, die de deuren openden en de klanten wilden bedienen. Er heerst slechts weinig activiteit in de stad — de melklevering duurt voort en alle vervoer en publieke diensten zijn gehandhaafd, doch de kruidenierszaken en andere winkels zijn dicht. De slagers openden Maandag op de eerste dag van de burgerlijke ongehoorzaamheidscampagne der werkgevers om het vlees te verkopen dat zij tevoren hadden gekocht.

Een grote bakkerij bleef open om de hospitalen en gevangenissen te voorzien, doch in de rest van de stad is slechts oud of in het geheel geen brood te krijgen.

De werkgevers protesteren hiermede tegen het besluit van de regering om den arbeiders aan het eind van het jaar een bonus uit te keren. Men wil de arbeiders echter niet tekort doen met deze staking en algemeen beloofde men de lonen te zullen betalen voor de drie dagen dat men gesloten zal blijven. De man in de straat krijgt alzo een driedaagse vacantie, waarbij hij zich alleen het hoofd heeft te breken over de vraag waar hij zijn volgende maaltijd vandaan zal halen. Bovendien is er weinig afleiding omdat de meeste bioscopen, theaters en amusementsparken gesloten zijn.

De regering wil niet ingrijpen onder de oorlogswetgeving welke men nog heeft. De politie ging slechts tot actie over in de provinciale hoofdstad San Luis waar de Voorzitter van de Kamer van Koophandel werd gearresteerd enkele uren nadat de leden van de Kamer het verzoek van de politie verwierpen om de winkels te openen.

Later werd hij vrijgelaten zonder dat proces-verbaal tegen hem werd opgemaakt. De regeringsslachthuizen en de regeringsmarkten bleven de gehele dag open. Er zijn echter weinig van deze markten in de hoofdstad en geen in de meeste provinciale steden waar men ook aan de staking deelneemt. De anti-regeringsbladen zeiden, dat de sluiting voor 95% doeltreffend is. De pro-regeringsbladen zeiden dat zij een mislukking is. Het feit is echter, dat men practisch niet in staat is een maaltijd te krijgen in het centrum van Buenos Aires. De hotels bedienen slechts hun gewone gasten. De weinige restaurants die open bleven moesten de politie erbij halen om degenen te beteugelen die wilden eten (Buenos Aires, (AP) 15.1).

JACKSON ZAL VERTREKKEN.

De Noordamerikaanse hoofdaanklager op het proces te Neurenberg Robert Jackson maakte bekend, dat hij binnenkort zal vertrekken naar de Verenigde Staten om zijn werk in het Hoge Gerechtshof van de Verenigde Staten te hervatten. Zondag vertrok Kolonel Robert Storey reeds, evenals Kolonel Leonard Wheeler en Luitenant Kolonel Thomas Hinkel — allen van de vervolging. Ralph Albrecht, die de aanklachten tegen de individuele beklaagden behandelde, zal vermoedelijk aan het eind van deze week vertrekken (Neurenberg, (AP) 14.1).

UITSTEL.

De Algemene Vergadering der Verenigde Landen stemde in dat het voorstel van de Philippijnen om een internationale conferentie te beleggen teneinde een vrije wereldpers te bevorderen, zal worden overwogen op de tweede zitting in April. De Philippijnse afgevaardigde Pedro Lopez trok het verzoek in om het voorstel tijdens deze zitting te behandelen nadat de Noordamerikaanse Senator Arthur Vandenberg verklaarde, dat de Noordamerikaanse afvaardiging de grootste sympathie had voor de resolutie, doch van mening was, dat zij moest worden uitgesteld tot de Algemene Vergadering bijeenkomt in de Verenigde Staten (Londen, (AP) 14.1).

KOKI SJIROTA IN DE NOR.

Koki Sjirota, tweemaal Minister van Buitenlandse Zaken in 1933 en lid van de Raad van Advies in 1940, gaf zich over bij de gevangenis van Soegamo. De gevangenis bevat thans 408 Japanse en buitenlandse verdachten van oorlogsmisdaden (Tokio, (AP) 15.1).

BYRNES SPREEKT IN ALGEMENE VERGADERING

Byrnes deed een beroep op de Algemene Vergadering der Verenigde Landen om prompt het voorstel goed te keuren voor de vorming van een speciale commissie teneinde de atomaire energie te beheersen.

BYRNES

Het bewustzijn ontwaakte.

„Wij moeten niet falen om te verzekeren dat deze grote uitvinding wordt gebruikt voor het menselijk welzijn en niet voor oorlog onder de mensen."

Byrnes vroeg ook dat men zou beginnen met de taak om land-, zee- en luchtstrijdkrachten ter beschikking te stellen van de Veiligheidsraad.

Byrnes beloofde de volledige samenwerking van de Verenigde Staten aan de Organisatie der Verenigde Landen. „Vijfentwintig jaar geleden waren wij in de Verenigde Staten ons niet volledig bewust van onze verantwoordelijkheden", zeide hij. „Doch met anderen hebben wij geleerd door ervaring. Ditmaal zijn zowel de Noordamerikaanse regering als het volk zich diep bewust van hun verantwoordelijkheid. Ditmaal beloof ik namens hen de spontane medewerking."

Byrnes verklaarde dat de organisatie geboren is uit de onbeschrijfelijke pijn en het lijden van vele volken in vele landen. Zij moet leven omdat in deze atomaire eeuw het gemeenschappelijk belang dat de vrije landen moet verenigen voor de handhaving van een vreedzame wereld, zwaarder weegt dan elk afzonderlijk belang dat hen zou kunnen scheiden.

Byrnes zeide, dat naargelang de landen samenwerken in de Verenigde Landen zij een goede verstandhouding moeten ontwikkelen en hun wederzijdse vrees laten varen. Grote zowel als kleine staten moeten de nacht beschouwen als een heilig pand dat niet voor zelfzuchtige doeleinden gebruikt moet worden doch voor het welzijn van alle volken (Londen, (AP) 14.1).

LESCOT IN MIAMI.

Elie Lescot, de afgezette President van Haïti, is per Clipper in Miami aangekomen, vergezeld van zijn echtgenote en gezin. De plannen van den ex-president waren niet onmiddellijk bekend. Vrienden maakten echter bekend, dat Lescot uiteindelijk naar Canada zal gaan en voorlopig niet naar Haïti denkt terug te keren. Uitgeput wegens gebrek aan slaap trok de President zich in afzondering terug na zijn aankomst en vroeg zijn vrienden zijn verblijfplaats geheim te houden. Hij zeide twee dagen lang niet geslapen te hebben. Lescot verklaarde, dat hij in „volkomen overeenstemming" is met de militaire junta welke het bestuur over Haïti heeft overgenomen. Hieraan voegde hij toe, dat hij vergunning kreeg het land te verlaten (Haïti, (AP) 14.1).

ALLE CARDINALEN NAAR HET CONSISTORIE.

Vaticaanse kringen zeiden van mening te zijn, dat alle 32 nieuwe cardinalen, waaronder de Argentijnse, Braziliaanse, Chileense, Cubaanse en Peruaanse, het consistorie op 18 Februari zullen bijwonen (Vaticaanstad, (AP) 14.1).

STAKING VAN ELECTRICITEITSWERKERS.

Albert J. Fitzgerald, Voorzitter van de Bond van Verenigde Electriciteitswerkers, maakte om 6 uur Curaçaose tijd bekend, dat de staking van 200.000 electriciteitswerkers in de ondernemingen van General Electric, Westinghouse en General Motors in zestien staten begonnen is.

De productie van electrische apparaten wordt hierdoor belemmerd. De bond eist een loonsverhoging van twee dollar per dag. 75 Industriële ondernemingen worden erdoor getroffen. De mogelijkheden dat de staking zou worden voorkomen vervlogen gisteren toen de leiders van de bond en de maatschappijen bekend maakten dat zich geen gebeurtenissen hadden voorgedaan die aanleiding zouden kunnen geven tot een uitstel van de staking. De productie van tal van apparaten is alzo stopgezet: van luisterapparaten tot locomotieven, evenals ijskasten, radio's, stofzuigers, electrische fornuizen, lampen, gloeilampen, electrische strijkijzers enz. (New York, (AP)

Jhr. Tjarda van Starkenbergh Stachouwer werd benoemd tot Nederlands gezant in Frankrijk.

COMMMUNISTISCHE TERREUR IN HELLAS.

De Helleense regering heeft bekend gemaakt, dat zij een campagne zal beginnen om de communistische en royalistische benden uit te roeien, die de bergdorpen in het gebied van Thessalië terroriseren. In opdracht van den Minister van Publieke Orde Stammies Merkouris zijn politiemannen en leden van de nationale garde uitgezonden om de verrichtingen van 19 communistische en twee royalistische groepen ten einde te brengen (Athene, (AP) 15.1).

DUIKBOOTCOMMANDANT LAAKT DOENITZ.

Een Duitse duikbootcommandant, die twintig Geallieerde schepen in de grond boorde tijdens de oorlog, laakte Admiraal Doenitz met de bewering dat hij niet de schuld wilde krijgen voor de order van zijn vroegeren bevelhebber om op de reddingsboten te schieten.

De Luitenant ter Zee Karel Heinz Moesle verklaarde voor de rechtbank van Neurenberg: „Toen ik gevangen werd genomen werd gezegd, dat ik deze orders had gegeven. Ik ben hier omdat ik mijn naam wil zuiveren van deze beschuldiging."

Voor de eerste maal sedert het protest begon toonde Doenitz uitwendige tekenen van woede. Terwijl Moesle getuigde zat hij te sputteren tegen zijn mede-beklaagden.

Moesle, die het commando had over een duikbootflotilje te Kiel gedurende de laatste vier jaren van de oorlog, gaf toe dat hij de orders van het Hoofdcommando doorgaf aan de individuele duikbootcommandanten om reddingsboten te vernielen. Hij beweerde echter dat hij dat tegen zijn zin deed.

DOENITZ werd boos.

Moesle, die de hoogste Duitse onderscheidingen heeft, zoals het ridderkruis, het ijzerkruis, eerste en tweede klas, verklaarde, dat hij in zijn hart volkomen tegen de orders was, doch dat hij als dienstdoend officier de bevelen van zijn supérieuren moest uitvoeren.

„Ik heb lange tijd het commando gehad over het flotilje, doch geen enkele bevelvoerende officier heeft ooit tot mij gezegd, dat hij de orders niet in overeenstemming kon brengen met zijn geweten en haar daarom niet uit kon voeren" (Neurenberg, (AP) 15.1).

SOEPELE SAMENWERKING.

Britten, Nederlanders en Indonesiërs werken soepel samen aan het herstel van Tandjong Priok. Sedert de eerste Britse landing is de capaciteit van de haven reeds verdriedubbeld. Zij staat nu op de helft van haar vóór-oorlogse capaciteit. Het spoorwegvervoer en het vervoer langs de waterwegen tussen de haven en Batavia is gedurende de laatste drie weken verdubbeld. (Aneta.)

AUSTRALIË WIL VROEGERE GEÏNTERNEERDEN OPNEMEN.

De Australise minister van immigratie, Calwell, zeide dat hij aan de Nederlandse autoriteiten in Australië had medegedeeld, dat Australië bereid was om 10.000 vroegere geïnterneerden uit de kampen uit Nederlands-Indië op te nemen. Hij zeide dat dit aantal nog belangrijk opgevoerd zou kunnen worden indien er meer voor dit doel geschikte militaire kampementen beschikbaar zouden komen. Hij zeide diep getroffen te zijn door wat hij vernomen had over de toestanden waarin deze mensen hadden moeten leven. (Aneta)

het nieuws van vandaag

Indië's Soetan Sjahrir heeft hedenmorgen een beroep gedaan op de Verenigde Landen om stappen te nemen teneinde het Indonesische probleem op te lossen.

Op zijn minst, zeide hij, moeten de Leidende mogendheden van de wereldorganisatie, te weten de Verenigde Staten en Groot Brittannië, bemiddelen om tot een regeling te komen. Sjahrir zeide genegen te zijn om te onderhandelen met van Mook, doch slechts indien deze komt als een gelijkwaardige partij.

Het is niet onmogelijk dat in de Algemene Vergadering der Verenigde Landen, welke thans gaande is in Londen, de Indische quastie ter sprake zal komen. Mogelijk rekent de Nederlandse afvaardiging, welke onder leiding staat van Premier Schermerhorn, erop. Want hoewel Van Mook sedert Zaterdag de terugreis naar Batavia aanvaardde, heeft de regering nog steeds geen bekendmaking gedaan omtrent de voorstellen die men wil doen. Laat men dat over aan Van Mook? Of zal de regering een verklaring afleggen in de Tweede Kamer wanneer morgen de debatten over Indië beginnen!

De Algemene Vergadering in Londen zet intussen het werk voort. James Byrnes van de Verenigde Staten sprak gisteren om aan te sporen tot de vorming van een commissie ter beheersing van de atomaire energie. Ook beloofde hij de volle medewerking van zijn land om de organisatie tot een succes te maken.

In de Verenigde Staten duren de arbeidsgeschillen nog steeds voort en de stakingen breiden zich uit. Vandaag zijn 200.000 arbeiders in de electriciteitsbedrijven in staking gegaan. Morgen zijn de arbeiders in de vleesinmaak-industrie aan de beurt. De staking bij General Motors is nog steeds gaande hoewel het uitzicht thans beter is omdat de vakbond het voorstel van de regering voor een loonsverhoging van 17½% heeft aanvaard.

In Argentinië staken de werkgevers als protest tegen het besluit van de regering om den arbeiders allerlei voordelen te geven. Drie dagen lang sluiten alle zaken. Men moet maar zien hoe men aan zijn eten komt.

Siberië, een land der Toekomst.

Eeuwig bevroren grond.

Een woonplaats voor 150 millioen mensen.

De naam Siberie doet veelal denken aan uitgestrekte, nutteloze vlakten ijs en sneeuw. Het gedachtenbeeld is in strijd met de werkelijkheid. Siberië heeft een oppervlakte van ongeveer 15 millioen vierkante kilometer. Het strekt zich uit van de Oeral-bergen tot de Bering Zee van de Noordelijke IJszee tot de Kaspische Zee, en is een van de belangrijkste delen der aarde. De USSR dankt er voor een aanzienlijk deel aan dat ze Duitsland versloeg.

Siberië deed de oorlog winnen.

In Juli 1943 begonnen de Russen hun tegenoffensief dat tenslotte den vijand uit Russisch gebied verdreef. De Voelkischer-Beobachter trachtte een verklaring te geven van dit feit, volbracht door en natie die de Duitsers reeds met de mond hadden verslagen. „Het schijnt", schreef het blad, „dat een kolossale toovenaar van ergens voorbij den Oeral onophoudelijk een onuitputtelijke hoeveelheid wapenen en kracht voortbrengt" Voorbij den Oeral ligt Siberië. Lang voordat het land de wapenen en de kracht produceerde, waarover het blad klaagde, was er een begin gemaakt met een stelselmatige exploitatie van de hulpbronnen. Sedert lang had men beseft dat Siberie rijk moest zijn aan zulke bronnen. Maar in de tijd van de Tsaren was het grotendeels onontgonnen gebied, dun bevolkt met achterlijke, zwervende stammen en politieke bannelingen. Kort na de revolutie begon de Sovjetregering commissies van geleerden en technici er heen te zenden om het land op te nemen en plannen in te dienen voor de exploitatie van dit „hartland van Rusland", zoals de bekende Engelse geograaf Sir Halford Mackinder Siberië had genoemd.

De rijkdom van het land.

Siberië is, in tegenstelling met de gangbare opvattingen, niet eeuwig bedekt met sneeuw en ijs. Weliswaar is de aardkorst over grote uitgestrektheden in het noorden bevroren; maar alleen de hoogste bergen zijn steeds met sneeuw bedekt. In vele streken is de winter streng maar zijn de herfst en de lente aangenaam en is de zomer warm, doch kort. De zuidelijkste provincies, die aan Afghanistan grenzen, hebben het hele jaar door zachte temperaturen en verbouwen katoen, rijst en citrusvruchten in vruchtbare plekken langs de rivieren. In West-Siberië strekken de vlakke, vruchtbare steppen langs het bovendal van de Ob zich uit over een afstand van ongeveer 3200 Km van oost naar west en 800 Km van noord naar zuid. In het Noorden liggen enige van de grootste wouden die de wereld nog heeft en de uitgestrektste kolenlagen buiten Noord-Amerika. In de Siberische bergen hebben de geologen een derde deel van de steenkool, lood- en zinkreserves der USSR gevonden en verder goud, zilver, koper, tin en mangaan in vrij aanzienlijke hoeveelheden. De Ob, Yenisei, Lena en Amoer, die door Siberië lopen, behoren tot de acht langste rivieren van de wereld.

Landverhuizing.

Het Sovjetbestuur begon al gauw landverhuizing naar Siberië aan te moedigen. De ontdekking van goud in de koude Oost-Siberië deed velen naar dat gebied trekken. Anderen werden aangetrokken tot het warmere Westen en Zuiden waar nieuw land op verovering wachtte. Tussen 1914 en 1933 nam de bevolking van Siberië toe van 10.400.000 tot 25.636.000.

Rijksdeskundigen gingen met deze Russische voortrekkers mee om hen te tonen hoe zij het land het best konden exploiteren.

De Stad der Jeugd.

In 1932 kwam een eerste afdeling van 4.000 leden van de Bond van Jonge Communisten aan de oevers van de Amoer, in Oost-Siberië, aan om er een kolonie te stichten in de onbetreden wildernis. Op het ogenblik heeft Komsomolsk, „de Stad der Jeugd", 100.000 inwoners, weinigen ouder dan 40. De stad is een der voornaamste centra van scheepsbouw in de USSR en heeft in de oorlog ook vliegtuigen gemaakt en petroleum geraffineerd. Hoewel gesticht in de wildernis en ook nu nog omgeven van dichte, maagdelijke wouden, was het de bedoeling dat Komsomolsk zich zou ontwikkelen tot fabrieksstad. Maar als gevolg van de Duitse inval kon de ijzererts in het gebied niet zo snel gedolven en naar het centrum vervoerd worden als men had berekend. De moeilijkheid werd overwonnen door buitgemaakte tanks en kanonnen over de Transsiberische spoorweg naar het oosten te zenden en ze daar in schepen te laden die de Amoer afzakten. Langs deze weg kwamen duizenden tonnen Duits metaal te Komsomolsk aan, waar het tot scheepsplaten werd gericht en gewalst.

Wetenschappelijke ontginning.

Overal in Siberië heeft de nijverheid gelijke tred gehouden met het pionierswerk, en de landbouw met de nieuwste wetenschappelijke vorderingen. In West-Siberië werden met de uitvoering van het tweede Vijfjarig Plan ongeveer 8.000.000 H.A verwoest steppeland onder cultuur gebracht, met behulp van bevloeiing van het droge gebied ten Oosten van de Wolga, het droogleggen van moerassen en het omploegen van gras- en voederland. Meren en rivieren zijn afgedamd en de waterkracht er van aangewend voor een keten electrische centrales.

Havens in het noorden, die normaal slechts korte tijd van het jaar ijsvrij zijn, werden veel langer open gehouden door ijsbrekers en hebben goederen ontvan-

gen die door de rivieren naar Midden-Siberië konden worden verscheept.

De verwoesting van het ijs.

Het indrukwekkendst werk is verricht in het hoge noorden. Vreemde verhalen over dat IJszeegebied deden de ronde. Hele huizen, neen, hele steden werden er vastgevroren in kolossale bonken ijs, met alle mensen er in, geconserveerd als in reusachtige koelkasten. Fabrieksgebouwen werden vernield en spoorwegdijken weggeslagen door geheimzinnige uitbarstingen. Niemand kon uitleggen waar het ijs vandaan kwam; en ondanks de rijkdom aan delfstoffen bleef het gebied onaangeroerd.

In 1930 stelde de Academie van Wetenschappen der USSR een commissie in voor onderzoek in het hoge noorden. Ze ontdekte dat de grond er steeds bevroren was, dat de rivieren en meren in bedden van eeuwig ijs lagen. De verschrikkelijke ijsongelukken deden zich voor omdat de warmte van een huis, op eeuwig bevroren grond gebouwd, geleidelijk de aarde binnendrong en de grond ontdooide.

Met de jaren ging de dooi van de grond dieper en dieper, totdat hij tenslotte de rivieren bereikte die diep onder de oppervlakte onder hevige druk door de bevroren aarde stroomden. Het water baande zich dan met geweld een weg door de zacht geworden aarde, bevroor onmiddellijk rond het huis en sloot een verdere uitweg voor de ondergrondse rivier af.

De ijsrampen bestreden

Toen de Sovjet-regering de oorzaak had gevonden begon ze terstond de gevolgen er van te bestrijden. Thans bezit het land architecten die bedreven zijn in de speciale bouwmethoden, voor het IJszeegebied vereist. Zij hebben in het deel van Siberië dat binnen dat gebied ligt steden, fabrieken, wegen- en spoorwegnetten gebouwd. Voor de fuderingen hebben zij palen geheid waardoor ze zo stevig werden als rotsen. Onder de funderingen kwam een dikke laag isolatiemateriaal te liggen zodat de warmte van het huis zich niet kon mededelen aan de grond er onder.

Toen kwam het er op aan te ontdekken wat eeuwig bevroren grond feitelijk is en hoe hij is ontstaan. Dit werk werd ondernomen door den Russischen geleerde Dr. Mikhail Sumgin die zijn onderzoekingen eerst enkele jaren voor zijn dood, in 1942, voltooide.

Wat deed het mos?

In 1939 stichtte de Sovjet-Unie een Instituut voor Eeuwig Bevroren Grond, met het tweeledig doel een practisch technisch gebruik te maken van de stevigheid van de bevroren aarde en het klimaat te veranderen. Vier grote wetenschappelijke stations werden in het IJszeegebied van Siberië opgericht, afgescheiden van vele kleinere. Dr. Sumgins theorieën werden er op grote schaal op de proef gesteld. Het mos, dat er het land bedekte, was volgens den geleerde als een dek dat de zon en de regen verhinderde de grond binnen te dringen en te ontdooien. Dat mos werd dus verwijderd. De resultaten waren al gauw merkbaar. De eerste zomer dooide de grond in enige districten, waar het mos was verwijderd, 30 cm diep. De daarop volgende winter werkte er de sneeuw als een isolator en hield de grond warm. In de lente die volgde maakte het ontdooiingsproces snel vorderingen. Landbouwkundigen kweekten er dat jaar speciale soorten gewassen en bereikten goede resultaten.

Een landbouwland bij de Pool.

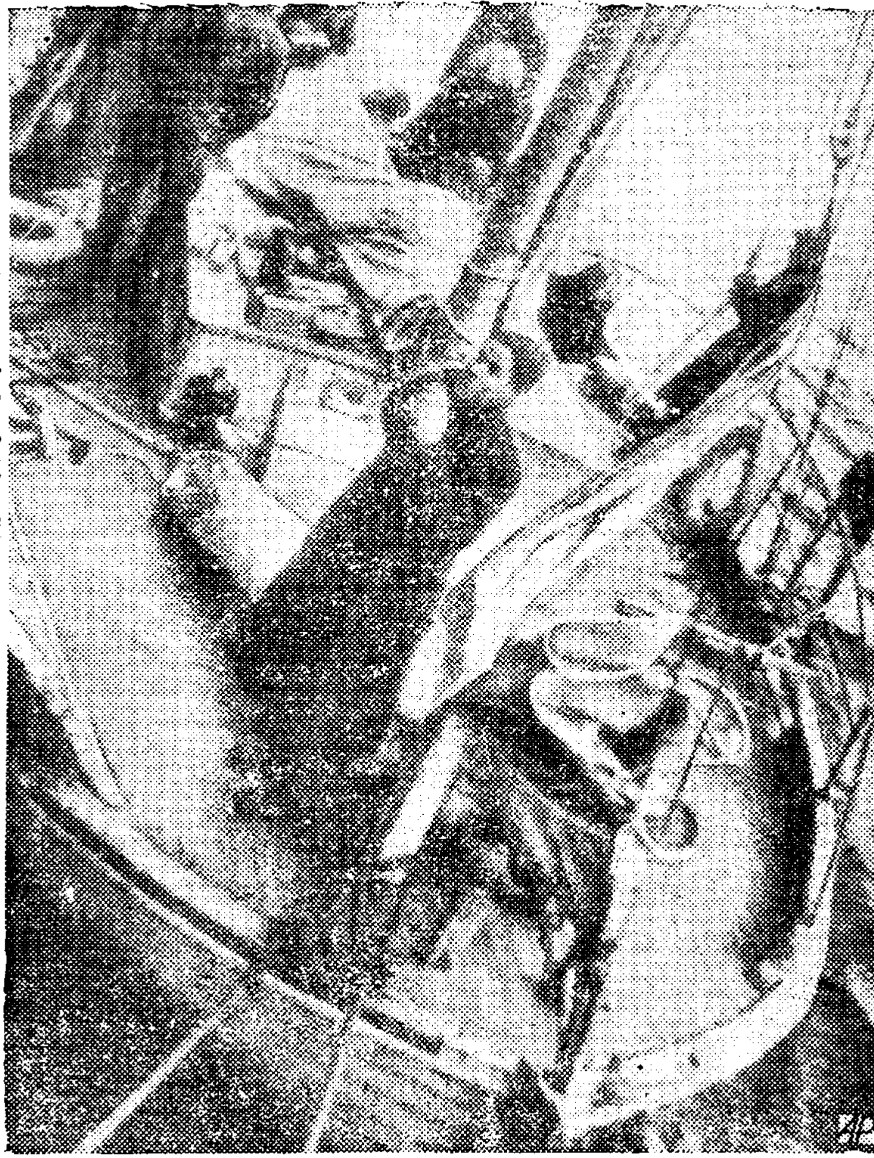
De landbouw in het IJszeegebied van de USSR is nu het proefondervindelijk stadium ver voorbij. Onmetelijke uitgestrektheden van de bevroren toendra zijn ontgonnen. In Oost-Siberië en in Yakoetsk brengen de nieuwe gronden grotere graanoogsten op dan de vruchtbare landerijen van Oekraïne. Men heeft nieuwe tarwe- en roggesoorten geteeld die in de korte zomer van het Noorden vroeg rijpen. De wortels van vruchtbomen worden in hun groei zodanig geleid dat ze horizontaal onder de grond komen te liggen hetgeen ze in staat stelt temperaturen van 50 tot 60 graden onder nul te verdragen. Komkommers en tomaten worden eerst onder glas opgekweekt en daarna overgeplant. Daar waar geen bijen zijn omdat het te koud is geschiedt bestuiving met de hand, overeenkomstig wetenschappelijke methoden. Varkens, koeien en kippen worden met succes geteeld tot bijna aan de Poolcirkel. De afgelegen streken van het IJszeegebied van Siberië kunnen wat voedsel betreft reeds bijna voor zichzelf zorgen. Als overal elders in het nieuwe Siberië verrijzen er industriesteden met operagebouwen, scholen, ziekenhuizen, bibliotheken op de grenzen van het poolgebied en tot de zeekust.

Het klimaat wordt beter.

De andere voorspelling van Dr. Sumgin is ook uitgekomen. Het klimaat wordt beter. Naar de geleerden hebben ontdekt dat het onverstandig is meer dan 60 cm. van de bovengrond te ontdooien. Met een massieve ijslaag er onder is lichte regenval voldoende voor de gewassen. Bevloeiing is overbodig en er is geen gevaar voor droogte of erosie. De ingenieurs der Sovjet hebben het ontdooiingsproces op wonderbaarlijke wijze leren controleren en aldus boerderijen, steden, wegen en spoorwegen kunnen beschermen tegen uitbarstingen van ondergrondse rivieren. Het zelfde systeem van dooi-controle wordt toegepast in het mijnbedrijf. Schachten en gangen worden in de bevroren Siberische aarde aangelegd door gebruikmaking van springstoffen. Ze zijn veilig zonder stutten, want de wanden en het dak zijn even sterk als beton.

Wetenschap en eeuwenoude ondervinding gingen samen.

In de moderne ontwikkeling van Siberië werd de ervaring van de lang gevestigde bewoners niet veronachtzaamd. Yakoetsk is het Noorden is het vaderland der Yakoeten, een volk wiens taal verwant aan de Turkse, doet veronderstellen dat het indertijd uit het Zuiden verhuisde. De Yakoeten brachten hun vee mee naar het Noorden en deelden hun onderdak — een hut van één kamer met een huten vloer — met de beesten. Dit veroorzaakte veel tuberculose onder de Yakoeten, totdat de Russische voortrekkers hen overtuigden dat het beter was niet met hun koeien samen te

Op 150 kilometer van de kust van Virginia, krijgt deze boot van slechts 10 meter lengte voorraden van een Noordamerikaanse torpedojager. Het vaartuigje, met zeven mannen, vier vrouwen en vijf kinderen aan boord, maakte de reis over de oceaan van Stockholm naar New York.

wonen. Niettemin waren het de Yakoeten die het eerst het bewijs leverden dat het mogelijk was koeien in het barre Noorden in het leven te houden. De Sovjet behield wat goed was in het systeem der Yakoeten en voerde er nieuwe methoden bij in. De veesoort van het lang gevestigde volk is gebleven, en ook de hut of een gelijksoortige hut voor haar stalling; maar het gezin woont er niet meer. Nu worden er ook varkens geteeld — witte Yorkshires gekruist met Siberische en Oekraïnse soorten om ze geharder te maken; ze blijven in de stallen, behalve enkele weken in de zomer.

De zelfstandigheid der Yakoeten.

De Yakoeten genieten een grote mate van zelfstandigheid en behouden hun inheemse gewoonten. Yakoets is de officiële taal; de dagbladen en periodieken worden gedrukt in het Yakoets en Russisch. De Yakoeten blijven trots op hun verleden maar zijn ten volle deel geworden van de Sovjet.

De ontginning van Siberië, industrieel en landbouwkundig, was reeds vóór de oorlog goed onderweg. Reeds in 1930 waren de Russen begonnen grote delen van hun zware industrie te verplaatsen naar streken achter de Oeral. De Duitse aanval op Rusland bespoedigde de verhuizing. Met het oprukken der Duitsers werden meer en meer industrieën buiten hun bereik gebracht. Met de fabrieken kwamen duizenden geschoolde werklieden en technici mee. Amerikaanse deskundigen werden geëngageerd om nieuwe Siberische fabrieken en mijnen in een minimum van tijd in productie te helpen brengen. Amerikaanse machinerieën en landbouwwerktuigen, verschaft onder de bepalingen van de Leen-Pacht Wet, werden naar Rusland verscheept, een goed deel er van voor Siberië. De landbouwproductie werd verhoogd om het verlies van de oogsten in Oekraïne goed te maken. Tonnen Amerikaanse zaden, in lend-lease pakjes, vonden hun weg naar Siberië, schiepen meer verscheidenheid in de gewassen en verschaften gelegenheid tot experimenteren.

Een centrum van luchtverkeer.

Siberië produceerde ontzaglijk veel voor de oorlog en werkte daarmee tevens aan zijn eigen toekomst. Tegelijkertijd verhoogde de verbazingwekkende toeneming van het luchtverkeer, in sterke mate de betekenis van Siberië voor de komende vredestijd.

Geen land op de aardbol ligt beter voor luchtvervoer en kan er meer profijt van trekken dan Siberië, dat het Verre Oosten met Europa verbindt en reeds nu op een goed afgebakende en gebruikte luchtweg uit Noord-Amerika ligt. De hele oorlog door werden duizenden Noordamerikaanse vliegtuigen voor de Russische luchtmacht door Noordamerikaanse vliegers naar Fairbanks Alaska, gevlogen. Van daar brachten Russische mannelijke en vrouwelijke vliegers ze over de Bering Zee naar Anadyr en van daar langs een geheime route van meer dan 8000 km. over Siberië naar Moskou. De stations die deze route bedienen verbinden Moskou met alle voornaamste Siberische steden. Ze kunnen worden vergroot voor toenemend luchtverkeer. Straks zal Siberië gemakkelijk zijn te bereiken uit China, Indië Noord-Amerika en de Europese landen. Wellicht had de Noordamerikaanse geograaf Celeste Budd Horne dit in gedachte schrijvende, in Februari 1945: „Siberië is de spil voor toekomstige vredesplannen".

En om te eindigen met de woorden van een Russisch geleerde: „Als het goed wordt ontgonnen kan Siberië werk en een geriefelijk bestaan geven aan ten minste 150 millioen mensen. Wat in dit opzicht de laatste 15 jaar is gedaan is nog maar een begin".

Sergeant Edward A. Eagles, die bijna twee jaar diende in de Stille Zuidzee, begroet Ronnie (links) en Donnie te Philadelphia. De tweelingen zijn 15 maanden oud.

DE EERSTE CHINESE MARTELAAR.

Heden viert de Kerk het feest van Franciscus de Capillas, van de Orde der Dominicanen, die in 1648 in China de marteldood stierf. Hij was de eerste, die in China voor het Katholiek Geloof zijn leven mocht geven.

Men is bezig zijn Heiligverklaring te verkrijgen.

CURAÇAO

VIOLA HOLLANDER BEËDIGD.

Hedenmorgen werd tijdens een kleine plechtigheid mejuffrouw Viola Hollander beëdigd als practizijn. De eed werd afgenomen door den voorzitter van het Hof Dr. Adolphe W.J.M. Desertine, die daarna een heel mooie toespraak hield.

Ook werd het woord gevoerd door Advocaat-Generaal Joseph J. A. Ellis en haar leermeester Meester S. W. van der Meer, die beiden in zeer hartelijke woorden Mejuffrouw Viola Hollander gelukwensten.

De plechtigheid werd besloten met een dankwoord van de nieuwe practizijnse, die geschiedenis maakt in Curaçao als de eerste vrouwelijke practizijn.

Haar plannen zijn nog niet vastgelegd, maar tegen 1 Februari hoopt zij haar koers bepaald te hebben.

ERVARINGEN IN BEVRIJD NEDERLAND.

Gisteravond sprak rector Petrus Mommersteeg voor de leden van de Koninklijke Vereniging Oost & West en andere belangstellenden over zijn ervaringen in Nederland vlak na de bevrijding. Onder de aanwezigen bevonden zich Zijne Hoogwaardige Excellentie Mons. Petrus I. Verriet O.P., Apostolisch Vicarius van Curaçao, en de Gouverneuse Mevrouw Kasteel-Baltussen. In een prettige causerie vertelde rector over de eerste dagen der bevrijding in het Zuiden en later in het Noorden. De derde dag na de bevrijding zat de spreker reeds in Amsterdam. Alhoewel reeds veel bekend was, gaven toch deze eigen ervaringen een duidelijk beeld van alles, wat er gebeurde in de eerste dagen van vrijheid.

Na afloop van de causerie was er gelegenheid vragen te stellen, waarvan verschillende gebruik maakten.

Bij de beantwoording hiervan bleek, dat de particuliere hulp van de Verenigde Staten toch wel groot is aan Nederland o.a. van de Katholieken, Protestanten enz. Waarschijnlijk beloopt het al een twee millioen. Ook bleek, dat het bedrijfsleven zich geleidelijk aan herstelt, dat wijst op een gezonde ontwikkeling.

Met een dankwoord aan den rector werd de bijeenkomst gesloten.

VERENIGINGSNIEUWS.

Katholieke Sport Centrale: Voetbal: 16.30 Jong Bonaire (Kampioen 1944) — Boys (Kampioen 1945).

RECTOR MOMMERSTEEG VERTROKKEN.

Hedenmorgen is rector Petrus Mommersteeg die de Katholieke Sociale Week te Havana bijwoonde en enige dagen op Curaçao verbleef weder vertrokken.

OVER TELEGRAMMEN.

Het Hoofd van de Radiodienst schrijft ons:

„In verband met verzoeken om inlichtingen van de zijde van het publiek of de staking in de telegraaf- en telefoonbedrijven in de U.S.A. ook van invloed zijn op de telegrafische verbinding met Nederland, kan worden medegedeeld, dat de rechtstreekse verbinding met Amsterdam en met Londen door deze staking hoegenaamd niet beïnvloed worden.

Momenteel kunnen voor de U.S.A. slechts particuliere telegrammen worden aangenomen met bestemming New York City, Washington, en San Francisco.

Regeringstelegrammen, perstelegrammen en „soldiers' messages" met bestemming voor andere plaatsen, zullen zo goed mogelijk worden doorgezonden.

Wat betreft radiotelefonische gesprekken met de U.S.A. kan worden bericht, dat deze op normale wijze worden aangenomen, doch dat er soms stagnatie ontstraat in de doorverbindingen per lijn. In het algemeen genomen hebben de gesprekken een normaal verloop.

DE LIJST VAN DE K.L.M.

Curaçao — Aruba.

12 Januari: Christiaan en Margarita Bakker; Chin A Kim; Jose Willems, Edward H. Raghunath, Anna P. E. Tecla.

13 Januari: Clarinda Correa, Manuel Ochoa, Federico Naranjo, Sanchez Carrero, Mary Wathey, Eva de Maduro, Henny Eman, R. J. Beaujon.

14 Januari: S. N. Ecury, Josias Lopez Henriquez, R. B. Paterson, Vitali Cohen, M. A. van Wamelen, Christiaan van de Ree, E. Gomperts.

Aruba — Curaçao.

12 Januari: Juan Orman, Miguelina Pinedo, Juliaan Ruiz, Inez Tromp, Roberto Lizzardi, Edward Hardy, Jorge de Castro, Dr. B. Orth, Elizabeth van Dijk, Cornelis, Rosa, Irma en Cory Hart; Jorge Salas, J. Araujo M., Elias Dominguez, Kong Lai, Winifred Lawrence, A. Tjon A Tsjoeng, Z. Iowon, Gloria Tomisa, Luis Noguera, A. H. Douglas, A. Tonk, Maria F. de Maduro, H. Tonk, Frère A. F. Willemsen, Ned Seckler, Antonio Garcia, Egbert Simon.

13 Januari: Iginia, Baby Iginia, Jan en Eliza van Wijk; Juliana Reinoso, Vera Nava, Eduardina A. Ritfeld, Regina Lacle, Esteban Edwin L. en Elire Rodriguez; Andre Klein.

Barranquilla — Curaçao.

12 Januari: Yuda Kelber, Johannes, Jeannette, Edward en Bernard van Leeuwen.

Curaçao — Bonaire.

12 Januari: Augusta, Lucy, Harry en Margriet Engelhart; Reinier Kwast.

Bonaire — Curaçao.

12 Januari: Jean Neuman, Virgilia van Dinter, Rubia Copra, Virgilio en Edilio v.d. Werf; Carlito St. Jago, Gertruda Booi.

Curaçao — Camaguey.

14 Januari: Richard C. en Emma C. Henriquez; Juana Celestina Ras.

Cuba — Curaçao.

12 Januari: Henri Peereboom, Klaas, Anna, Geraldina en Johanna Rabeneck; Mathias, Elvina, Elmer C. en Eline M. Bartels Daal; Joseph N. Butot, Mario Cadieres, Willem Herik, Andries Keegel, Cornelis Putten, Jan van Mourik, Arie Bos, Albert Pastening, Johan van Hoorn, Pieter Hottinga.

Curaçao — Kingston.

13 Januari: Vera M. H. en Augustin M. Brandwijk Nodelijk.

La Guayra — Curaçao.

12 Januari: Maria L. Soliz L. Mercedes de en Rebeca Alfonso; Carmen Hernandez, Leonor Perez de Flores.

Curaçao — Maracaibo.

12 Januari: Carmen M. en Anibal Martinez.

Curaçao — Miami.

14 Januari: Teunis, Ana Isolina, Edicta Maria, Petronella Martina, Aurelia Isolina E., Gerard Theo H., Gerrit Daniel C. M. en Annie, Louisa M. Harteveld; Margaret Mary Wolff.

Curaçao — Paramaribo.

13 Januari: Louis Alfred Casper.

Mevrouw Iris Bingham (19 jaar oud) van Nieuw Zeeland en kinderen (Diane (2 jaar) en Jennifer (10 maanden) arriveerden met een transportvliegtuig van de marine in Oakland, Cal., ten einde zich te begeven naar den matroos William Bingham in het hospitaal van Charleston, South Carolina, waar hij langzamaan blindt wordt.

De Katholieke Sociale Week — IX

De Internationale Samenleving.

De meerderheid van de Latijns-Amerikaanse volken leeft in onze twintigste eeuw nog in omstandigheden, die in Europa in de vijfde en zesde eeuw heersten, zeide de Noordamerikaanse afgevaardigde Raymond A. Mc-Gowan op de Tweede Inter-Amerikaanse Week voor Sociale Studiën, die in Habana gehouden werd. Een der onderwerpen van besprekingen waren de overeenkomsten van Bretton Woods, Chapultepec en San Francisco. Ter inleiding hiervan werd een exposé gegeven omtrent de toestanden die minderheden in verschillende landen hebben. Daar zijn de negers, de indianen en andere rassen. In een wereld-inommekeer leven die nog in een verhouding, die eeuwen geleden al publiek veroordeeld werd. De atomaire eeuw is begonnen, in de komende jaren zullen wij een economische en sociale omwenteling medemaken, die het toekomstig tijdvak der geschiedenis zal beheersen.

Aldus de kern der besprekingen, die het preludium vormden tot bovengenoemd onderwerp, waarover in de wandelgangen van het immense Colegio de Belén, het grootste Jezuietencollege ter wereld, al uitvoerig gesproken was, toen de eigenlijke conferentie begon.

De bedoelde drie overeenkomsten gelden voor de gehele wereld met uitzondering van Chapultepec. Maar in het biezonder zullen zij van invloed zijn op het gehele Westelijke halfrond. In de Verenigde Staten heeft men reeds de Inter-Amerikaanse Commissie voor Industriële Ontwikkeling, die doende is een geschrift op te stellen dat voor de ontwikkeling van de volken die het Westelijke halfrond bewonen van grote importantie zal blijken.

Bij de behandeling van de handvesten, die onze internationale samenleving beheersen, is de eerste vraag die gesteld moet worden in hoeverre deze handvesten rekening houden met de sociale rechtvaardigheid, hoever zij in overeenstemming zijn met de christelijke beginselen en de pauselijke uitspraken. Immers, zuiver economische verhoudingen impliceeren in de regel ook sociale verhoudingen. Men kan zich de economische toestanden in een land niet indenken zonder op het sociale element te zien. In de internationale samenleving valt ditzelfde waar te nemen, hetgeen wel blijkt uit de verhouding tussen de grote en kleine landen, waarbij het economisch element de sociale verhouding tussen zulke landen beheerst en tot op zekere hoogte zelfs bepaalt.

De acte van Chapultepec zegt uitdrukkelijk, dat grondslag voor het economisch leven van „de Amerika's" moet zijn het streven om aan allen hun recht om behoorlijk te leven, absoluut te verzekeren. Men moet dus komen tot de opstelling van een positief economisch program. Distributie van producten moet definitief en afdoende worden geregeld. De regeringen kunnen niet werkeloos blijven toezien. Zij hebben de plicht de bepalingen van de Acte na te komen en cartels en andere commerciële hinderpalen onder haar toezicht te nemen. De beheersing der internationale economie kan niet in handen van enkele privé personen blijven, maar moet onder de macht van de volken zelve, dus van de regeringen komen. Uiteraard moet een zo democratisch mogelijke verkiezingswijze ener regering daartoe kunnen worden gewaarborgd.

Degene die vooral het woord voerde bij de technische besprekingen dezer overeenkomsten was Prof. Dr. Mariano Alcocer, hoogleraar in de staathuishoudkunde aan de Universiteit te Mexico-stad.

Opgemerkt werd nog vanwege de CIO — Congress of Industrial Organisation — de grote Noordamerikaanse vakvereniging, die ook plannen heeft in Latijns-Amerika organiserend te gaan optreden, dat te weinig de arbeiders vertegenwoordigd worden bij besprekingen als te Bretton Woods gehouden. Hoewel, aldus de spreker Martin C. Kyne, deze steeds een zeer belangrijk deel der bevolking vormen, maar vooral in de productiviteit van een land beslissend zijn. Mede hierbij werd gezegd, dat de arbeidswetten zelf in overeenstemming met de katholieke sociale beginselen moeten zijn, zoals — gelijk Dr. Alcocer opmerkte — zij in Mexico in grote lijnen inderdaad zijn.

Ga niet naar Berlijn.

In de Russische zone.

We lopen met het hart in de keel door Berlijn, want oude Airbornkennissen, die nu in Helmstädt in een tentenkamp liggen — 120 mijl voor de hoofdstad — hebben ons gewaarschuwd.

Iedere nacht vinden er schietpartijen plaats op de grens der Russische zone, die in een wijde boog om Berlijn loopt, omdat de „maagdenroof" een der bolsjewistische sports schijnt te zijn, die de geallieerde soldaten maar kwalijk kunnen waarderen.

De laatste tijd bedroeg het aantal zelfmoorden onder Berlijnse vrouwen niet minder dan 850 per week en wanneer de A.T.S.-girls Helmstädt in gaan — ik spreek maar heel niet van Berlijn — dan mag dit slechts gebeuren **onder chaperonne van ten minste twee M.P.-mannen.**

Vermist.

Wie de Russische zone ingaat, komt er niet meer uit. Die boodschap krijgt men mede en men gelooft het niet, wanneer de Russen zonder enige contrôle de slagboom opdraaien ter hoogte van de driesprong, waarvan een der wegen afbuigt naar Maagdenburg.

De Airborns hadden onze adressen en namen genoteerd, want het was hun gewoonte — door het regelmatige wegblijven der bezoekers — om na tien of twaalf dagen de familieleden te laten weten, dat de Berlijngangers „vermist" werden.

Halfweg de autobaan werden we aangehouden door twee van de om de vijf mijl postende Russen. We dachten dat het contrôle was, maar de Russen, die er Goeringiaans uitzagen met de talloze onderscheidingen op hun windjack en de vlaggetjes aan de Steen-gun, beduidden ons dat ze ten minste twee liter benzine moesten hebben. In Helmstädt had men ons reeds op deze zonderlinge eis geprepareerd, die ook voortdurend aan geallieerde chauffeurs gesteld wordt en veiligheidshalve werden de twee liter uitgeschonken, waarin de beide soldaten een soort norit deden en het aperitief toen haastig verzwolgen.

In Berlijn.

Overal — langs de autobaan — staan grote portretten van Stalin en Lenin en in tegenstelling met de vehikels waarin de soldaten rijden, raast de Russische staf in prachtige Mercedessen door de met ruïnes gemarkeerde straten. Overal merkt men ook hier aan de uiterlijkheden het klassenverschil, en heel scherp onderscheidt het Russische militaire intellect zich van de rest, wier Aziatisch uiterlijk den Westerling reeds een huiver bezorgt.

Ook hun doen en laten is van dien aard, dat over geheel Duitsland een golf van angst voor het begrip „Rus" slaat en dat de Berlijnse vrouwen en meisjes alles in het werk stellen om met een geallieerden soldaat — al is het maar voor de schijn — te trouwen om daardoor een bewijs te krijgen, dat haar in staat stelt Berlijn te verlaten.

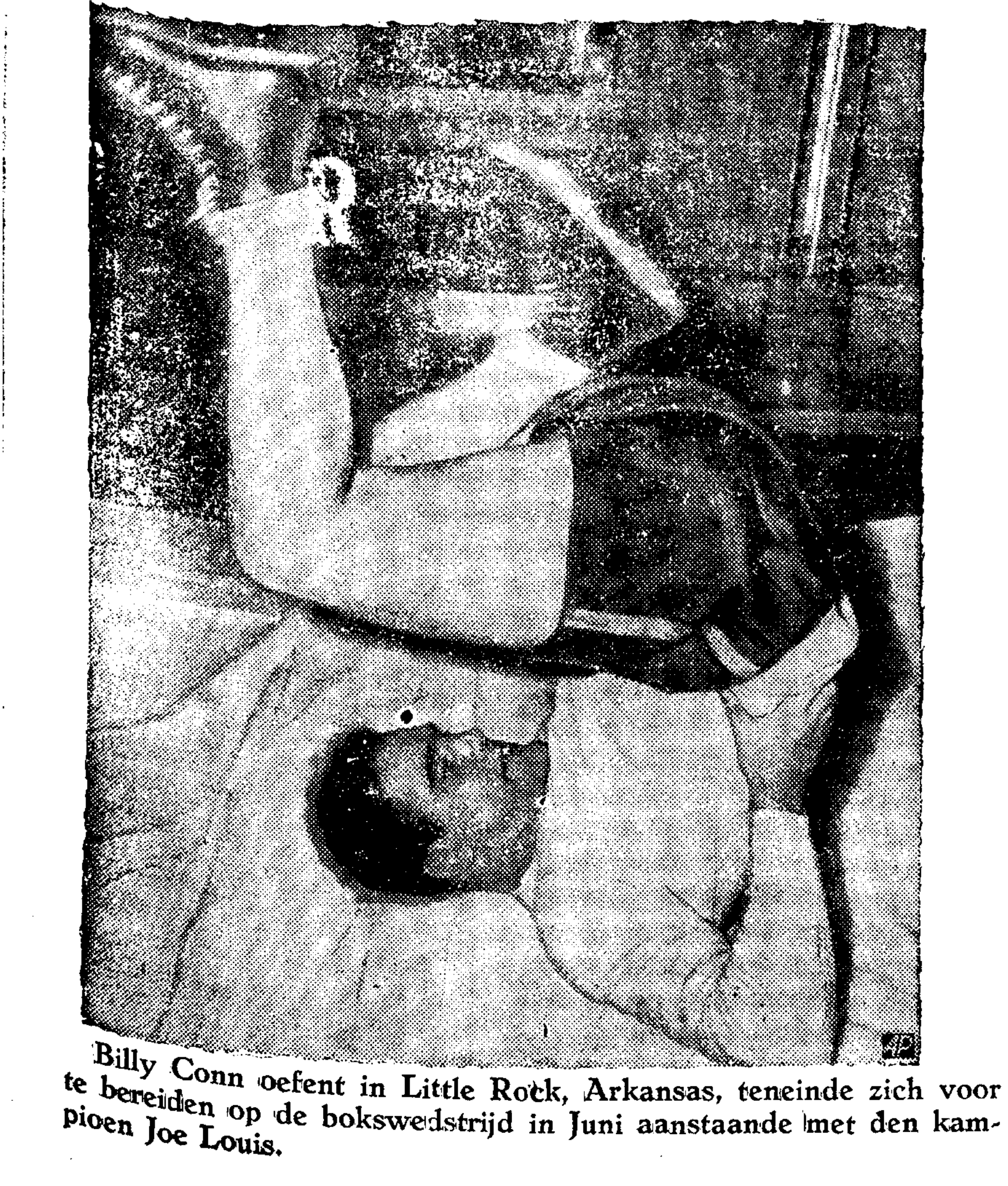
Ik heb een nacht doorgebracht in de Berlijnse U-baan waar enige duizenden Duitsers heel primitief slapen bij gebrek aan beter. Vrouwen en meisjes lagen er zwaar gecamoufleerd en even later begreep ik dat, toen een stel Russen er wat vrouwen en meisjes uitzochten, die op de wagens geladen en weggevoerd werden met een uitdrukking op haar gezicht, die ik nooit vergeten zal. Men zegt, dat ze na een overweldiging gedood worden.

Liever zeep.

De intellectuele Rus doet dat niet, maar onderhand zit men daar met de verschrikkingen. De keerzijde heeft een grappig aspect, want, om maar wat te noemen: de Russen hebben voor de ruiten van hun auto's gordijntjes en oude franjes hangen en men staat als Westerling verbaasd, dat ze liever zeep dan chocolade eten en vierkante polshorloges niet vertrouwen.

De vijfdelige pas, die evenveel talen telt en geheel in de rode revolutie-kleur is uitgevoerd, **wordt alleen maar via Franse bemiddeling** verleend en dan nog in zeldzame gevallen. Ze geeft enige bescherming, maar men dankt onzen lieven Heer weer in Helmstädt terug te zijn na drie keer bij het verlaten van puin-Berlijn nauwkeurig door de Russen op de autobaan gecontroleerd te zijn en met de herinnering aan een korte vechtpartij op een grenszone, waar enkele Russische soldaten een Duits meisje van een Noordamerikaan kaapten, dat gillend in hun auto gesmeten werd die haastig wegreed.

(Gelderlander).

Billy Conn oefent in Little Rock, Arkansas, teneinde zich voor te bereiden op de bokswedstrijd in Juni aanstaande met den kampioen Joe Louis.

SPORT

VOOR MILITAIREN.

Zondagmiddag werd in het Rif-stadion een zeer spannende O.&O. wedstrijd gespeeld tussen het Militaire elftal van Curaçao en het Portugese elftal.

Deze wedstrijd eindigde in een 2—1 overwinning voor de militairen. Gezien het feit, dat de Portugezen nog nimmer werden verslagen en het militair elftal steeds andere spelers heeft, is dit een overwinning waarop onze jongens met recht trots kunnen zijn.

Van het begin tot het eind was het een spannende strijd, welke door de geestdrift van de spelers soms wel eens wat ruw gestreden werd.

Van de militairen verdienen de doelverdediger Hatot, de beide backs Dalahatoe en v.d. Sluys en de midvoor Snijders een eervolle vermelding, wat niet wil zeggen dat de andere spelers hun best niet deden. Van de portugezen viel de linksbuiten Camacao op.

De dienst van O.&O., die de laatste tijd blijken van activiteit begint te geven, kan met genoegen terugzien op deze wedstrijd, die, zówel spelers als toeschouwers een aangename Zondagmiddag bezorgde.

Naar wij van bevoegde zijde vernamen, ligt het in de bedoeling van O.&O. om binnenkort zwemwedstrijden te organiseren. Wij kunnen de beoefening van de zwemsport, waarop Curaçao veel te weinig aandacht aan wordt besteed, niet anders dan toejuichen.

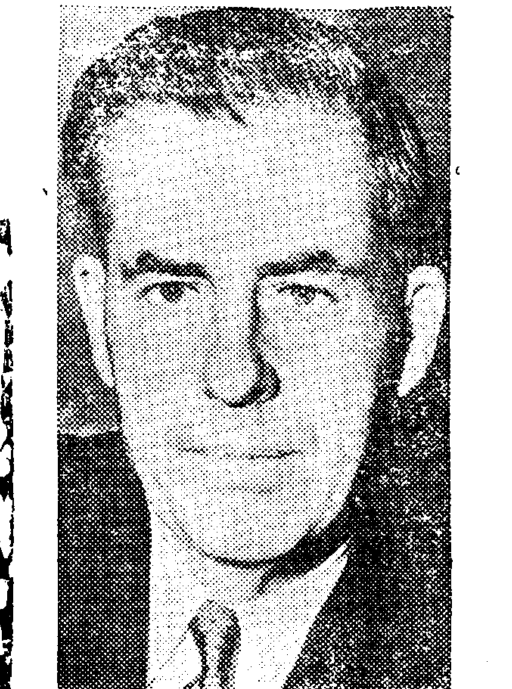

Dominick Casciari, een vroegere Noordamerikaanse valschermspringer, die beloofde na de oorlog terug te keren naar Nottingham, Engeland, teneinde te trouwen met Rita Blankley, verlaat de kerk van Onze Lieve Vrouw van Altijddurende Bijstand in Nottingham met zijn bruid.

NIEUWS VAN OVERAL

HENRY WALLACE VOORGESTELD.

De Noordamerikaanse Secretaris van Handel Henry Wallace werd als Secretaris-Generaal der Verenigde Landen voorgesteld door den Poolsen afgevaardigde

HENY WALLACE

.... door Polen voorgesteld.

Jan Stanczyk. Over de keuze van een Secretaris-Generaal moeten alle vijf grote mogendheden het eens zijn. Tot nu toe vond men nog niemand over wien algemene instemming bestond (Londen, AP) 14.1).

AARDIG VOORUITZICHT.

Dr. Ball, die aan het samenstellen van de atoombom heeft gewerkt, heeft verklaard, dat er in het tijdsbestek, dat nodig was om een atoombom te maken, welke op Japan werd uitgeworpen, momenteel duizend gemaakt kunnen worden. Dr. Ball was van mening, dat de atoomoorlog de kracht van de Verenigde Staten niet had vergroot maar verminderd.

„Een betrekkelijk klein land als Portugal zou Los Angeles kunnen vernietigen voor wij tijd zouden hebben onze machtige hulpbronnen te mobiliseren."

CHEQUERS.

Wanneer Clement Attlee behoefte heeft aan een rustig weekend vertrekt hij naar Chequers, alleen vergezeld door zijn chauffeur, rijdt door een doodgewoon houten hek, dat gewoonlijk open staat, passeert een portier, die groet en met zijn werk doorgaat, omdat hij tevens tuinman is en vlak voor de ingang passeert hij vervolgens een eenzamen politieman.

Die laatste is daar niet geposteerd om aanslagen op het leven van den premier te voorkomen, maar om te maken, dat de vele bezoekers, die Chequers willen zien, des premiers rust niet verstoren.

Chequers is buitenverblijf van Britannië's premiers sinds Lord Lee van Fareham het in 1921 aan de natie schonk. Lord Lee gaf een vermogen uit om Chequers geheel te restaureren en omdat hij bang was, dat het na zijn dood weer zou vervallen, vermaakte hij het aan Engeland onder voorwaarde dat het als buitenverblijf ter beschikking van Engelands premiers zou worden gesteld, zolang als zij premier zijn. Lord Lee verbond hier nog een andere schenking aan.

Wetende hoe geweldig groot de uitgaven zijn welke verbonden zijn aan het premierschap, zette hij een kapitaal vast waaruit iederen Engelsen premier, iedere zesendertig uren, welke deze ononderbroken op de Chequers doorbrengt, een bedrag van vijftien pond wordt uitbetaald... mits er niet meer dan anderhalf etmaal per week op Chequers wordt verbleven.

Chequers werd gebouwd in de dagen van Henry II, door een oneerlijken hoofdambtenaar, die zijn positie misbruikt had om kooplieden te beroven tot hij een enorm vermogen bij elkander had gestolen.

Het prachtige buitenverblijf verviel en werd herbouwd in de dagen van Koningin Elisabeth, die het zo'n beetje als verbanningsoord gebruikte voor hofdames, die haar niet bevielen. Ramsay MacDonald was biezonder gesteld op Chequers en was er méér dan enig ander premier voor of na hem.

NEDERLAND

DE OORLOG LANGS ONZE KUST.

Velsen, de tweede zwaarst getroffen stad van Nederland.

Velsen is de tweede zwaarst getroffen stad van Nederland geworden, slechts overtroffen door Rotterdam. Circa 27pct. van de woningruimte ging verloren, deels door oorlogshandelingen, deels door afbraak en evacuatieschade.

In 1943 werd ook in dit gebied met de bouw van de „Atlantic-wall" begonnen. Een onderdeel hiervan vormde de verdediging van de Hembrug en de sluizen te IJmuiden. Velsen moest hiervoor twee brede stroken dwars door de stad opofferen.

Later werd de afbraak door andere Duitse officieren als „doelloos" betiteld en werd opdracht gegeven het slopen te staken, wat tot gevolg had, dat hier en daar half afgebroken gebouwen zijn blijven staan. Overal ligt puin: het bekende trieste beeld van een kuststad.

IJmuiden.

Ook IJmuiden leed zwaar door bombardementen. Ook werd de plaatwalserij van het hoogovenbedrijf door de Duitsers geheel „geliquideerd". Fabriek zowel als machines werden naar Duitsland overgebracht en alleen de betonnen fundering die niet meegenomen kon worden, geeft de plaats aan waar dit bedrijf stond. Deze plaatwalserij kostte bij de bouw indertijd 10 millioen gulden. De grote nieuwe sluis werd door den bezetter eveneens zwaar beschadigd en de sluisdeuren werden met zand „vast" gezet. Biezonder ernstig moet de schade aan de vishallen genoemd worden, omdat IJmuiden valt of staat met de vishandel. In direct verband hiermede staan de ernstige beschadigingen aan de koelhuizen.

Rond de haven verschenen verdedigingswerken en twee z.g. „U-bootbunkers". Machtige betonnen kolossen zijn het geworden, waarin de duikboten een veilige schuilplaats moesten vinden.

En in Zandvoort vielen onder de sloopwoede behalve ruim 800 huizen ook 13 hotels, 22 pensions en de watertoren, nog gezwegen van het ontelbare aantal café's winkels en bedrijven.

Ruim 900 woningen werden door de Duitsers ernstig vernield door het uitbreken van alle installaties aan sanitair, gas, water enz. De huisvesting van soldaten in de verlaten woningen, mijnexplosies en weersinvloeden deden ten slotte het hunne, zodat bij de bevrijding het dorp Zandvoort beschikte over 1600 woningen en gebouwen, waarvan ruim 60 pct. onbruikbaar was.

Terstond is men op energieke wijze aan het werk gegaan om Zandvoort weer enigszins „seizoenklaar' te maken. Mijnen werden opgeruimd, palen en obstakels verwijderd en men smaakte het genoegen het strand weer veilig te maken, zodat deze zomer velen weer van het zilte water hebben kunnen genieten.

AANGEHOUDEN.

De „Straits Times" meldde Maandag, dat de bemanning van een motorschip, dat aan een in de Straits geboren Chinees toebehoort en dat de Britse vlag voerde, op Nieuwjaarsdag werd aangehouden door Indonesiërs toen het de haven van Koeabatongkal wilde binnenvaren, die de lading verbeurd verklaarden.

Indonesische havenautoriteiten in uniform deelden den kapitein-eigenaar mede, dat de gehele bemanning uit Chinezen moest bestaan, dat hij de Chinese vlag moest voeren en het Indonesische embleem moest hijsen bij het binnenkomen van de haven (Aneta).

SMIRNOFF NAAR BERMUDA

Smirnoff is Zaterdag naar de Bermuda-eilanden vertrokken teneinde de installaties aldaar in ogenschouw te nemen in verband met de transatlantische plannen van de K.L.M.

CURAÇAO

DE PASSAGIERSLIJST VAN DE „BOSKOOP".

Met de 'Boskoop' vertrokken de volgende passagiers naar Nederland:

Johannus Wilhelmus v.d. Velden, Adriana v.d. Velden—Geldof, Adrianus J. Muskens, Christina Wiwel—Molleman, Willy Wiwel, Cornelis Ridderhof, Sophia Josepha Ridderhof, Bernardus Marie van Balen, Marinus Levering, Margaretha A. Levering, Maarten M. Levering, Maria Margareta Levering, Willem Jacob F. Goetz, Johanna E. M. Goetz, Rosa Helena Cohen—Cohen, Henriette J. Cohen, Bastiaan C. van Leeuwen, Femia van Leeuwen—de Lage, Femia van Leeuwen, Toos van Leeuwen, Aart van Leeuwen, Leendert Groeneveld, Maria Kasten, Angenietus R. H. Ottens, Maatje M. S. Ottens, Robert Rudolf A. Ottens, Errel Paul K. Ottens, Jacobus J. Ruygrok, Francina S. Ruygrok—Rijnberg, Antonie Marinus Tinga, Molle Tinga, Hubertus Scheurkogel, Trijntje Scheurkogel—Tiel, Willem Scheurkogel, Arie Hermanus Willemse, Anna A. Willemse—Terstall, Pim Willemse, Marijke Willemse, Leonarda Willemse, Johannus B. Toerenburg, Adrianus van Drongelen, Elisabeth van Drongelen, Paulus van Drongelen, Wilhelm Wehrens, Elisabeth Wehrens—v.d. Broek, Rosalia C. Wehrens, Wilhelmus C. Wehrens, Margaretha E. Wehrens, Martinus Zonjoe, Ferdinanda M. J. Bennewit, Arie Jacob de Waard, Jacoba de Waard-Klaasse, Ellie de Waard, Jansje de Waard.

Vis met de vissen — VII.

Vissen, die er in lopen.

Wil je de vissen goed bestuderen, dan moet je ze behalve veelvuldig onder water nagaan, ook eens levend vangen om ze van dichtbij te bekijken, en te zien, wat ze zoal in de maag hebben. Je manier om grotere vissen te vangen is het kanaster. Dat is een soort fuik. Een ijzeren of houten geraamte met gaas om spannen. Er zit een opening in, die zo is geconstrueerd, dat de vis van buitenaf heel goed het aas kan zien, wat erin gelegd is, maar een maal erin niets anders dan gaas ziet en geen uitgang. Het kanaster is hier bij de inlandse bevolking veel in gebruik, en men vangt er goed vis mee.

André had een reuzen kanaster gebouwd. Hij kon er met gemak zelf in.

Een dichtgesoldeerde petroleumblik diende als boei, om het gevaarte een einde de zee in te slepen. De Bonairianen plaatsen hun kanasters met een bootje. Ze binden er een boterhambordje op of een oude witte gummischoen, om goed te kunnen zien waar het ligt en het later terug te kunnen vinden. Ze gaan dan de volgende dag met een ankertje erop uit, en hengelen totdat ze het kanaster beet hebben.

Dikwijls haakt het anker midden in het gaas vast, zodat het kanaster beschadigd wordt.

André deed het anders. Hij bevestigde een dubbele boog van ijzerdraad gekruist aan de fuik en dook er met een ankertje een eind naartoe, en zorgde dan dat het anker de boog greep; dan bevestigde hij het touw aan zijn boei, sjorde het geval omhoog en sleept zijn buit naar de kant. Hij heeft er heel wat visjes mee gevangen. Maar benauwde ogenblikken heeft dat kanaster hem ook bezorgd.

Eens had hij het zeer diep geplaatst, en zag tot zijn voldoening, dat het goed gevuld was. Juist was hij begonnen met hijsen, toen drie **zilverhaaien** hun belangstelling kwamen tonen. Alléén zijn die beesten nogal schuw uitgevallen, maar nu met zijn drieën hadden ze durf. Zij zwommen rond het kanaster, en kwamen heel langzaam dichterbij.

Vluchten heeft André, geloof ik, nog nooit gedaan. Ofschoon hij hem wel een klein beetje kneep, zette hij ijverig zijn vermoeiend karweitje voort, en toen hij dichterbij het strand kwam verdwenen de haaien.

Op een andere keer speelde de stroom hem boze parten.

Stroom is onberekenbaar. André was weer zijn kanaster aan het ophalen, toen onverwacht een sterke onderstroom het hele gevaarte naar rechts sleurde. André zwom en ploeterde zo hard hij kon, maar werd meegetrokken. Los laten was erg riskant. Dan zou zijn kostbare vracht plus inhoud tussen de koralen terecht komen, en krijgt het er dan maar eens uit! Dan keert plotseling de stroom, en hij wordt naar de andere kant gesleept. Gelukkig waren deze onderzeese „rukwinden" van korte duur, en kwam hij dood moe maar met kanaster en vis aan wal.

Zo'n fuik van groot formaat eist erg veel onderhoud en herstel. Daarom besloten we later samen zelf een klein nieuw kanastertje te maken. De mensen van Bonaire gebruiken soms ronde, maar meestal dubbel-ruitvormige kanasters En zoals het gaat dát alleen deugt, en als je iets nieuws maakt, deugt het niet. De zaak is maar, dat de vissen er met plezier inlopen, en dan de uitgang kwijt raken. Wij maakten een eenvoudiger kanaster, vierkant, met de ingang bij een der hoeken en brengen er een voerbakje in aan. Terwijl we ermee bezig waren, kwam de jeugd eens nieuwsgierig toezien.

Ze zagen de „rare" vorm en de ingang op de hoek, en keken elkander eens sceptisch aan, zonder veel te zeggen. Ze wenkten een ander, een expert schijnbaar, die moest eens komen keuren, en die velde kort en krachtig zijn oordeel: Deugt niet, daar vang je niets mee.

Wij zijn niet aan een zelfverdediging begonnen, maar namen een paar van die jonge heren mee bij de eerste keer dat het kanaster uit zee gehaald werd. Eerst kregen we nog te horen, dat je zonder bootje geen kanaster kon ophalen, want dat deed niemand. Maar wij deden het tot hun verbazing wel en dan nog wel zonder boei. Het was niet diep gezet, op een open plekje tussen koralen, zodat de deining het niet zou kunnen meeslepen. We namen het beiden op en zwommen ermee naar de kant. Er zat buit in: Hoe meer we het strand naderden, des te zenuwachtig de vissen werden.

Er zat een **papegaaivis** in, twee **roodbekjes** en een zeer vette **slang.** Vooral die **laatste** ging vervaarlijk te keer. Eigenlijk zijn dat geen slangen, het zijn zeealen, maar de mensen noemen hier slangen en alen door elkaar slang."

Nauwelijks is het kanaster boven water, of de slang begint een vreemde acrobatiek. Hij legt een knoop in zijn staart, schuift die knoop naar voren en braakt een vers roodbekje uit. Er zit nog een dikke bobbel in zijn lijf.

Hij legt weer een knoop, schuift die weer op, maar zonder succes. Nog een poging en nog een, maar het lukt niet.

Het beest weet, dat hij in doodgevaar is, en dat je met een overvolle maag niet aan een verdediging kunt beginnen.

Daarom ontdoet hij zich eerst van alle overtollige last.

We openen voorzichtig het achter deurtje van de fuik. De visjes rollen eruit, en na enige moeite ook de slang. We springen opzij, want het dier is razend. Hij tracht met zig-zag bewegingen naar ons op te kronkelen, en houdt zijn gemene bek wijd gesperd. Met een bombardement van zware stenen, krijgen we het dier kalm. Maar pas op. Vergis je niet. Die is nog niet dood. Dat weet André bij ondervinding.

Die heeft eens zo'n „dode" slang beetgepakt. Het beest rukte een eindje terug, en zette zijn bek vol scherpe naalden in André's hand en liet niet los. We wachten nog wat. André trekt zijn leren handschoenen aan en grijpt de slang krachtig achter zijn kop. Het dier wringt een beetje. Dan worden zijn kaakspieren doorgesneden en daarmee is het gevaar bezworen. De slang wordt geopereerd, en er komen nog twee lichtverteerde visjes uit.

Het beest wordt gevild en later gebraden, en hij heeft goed gesmaakt. Maar vertel dat niet aan een Bonairiaan.

Want slangen vergiftigen den mens en je gaat er onherroepelijk aan dood.

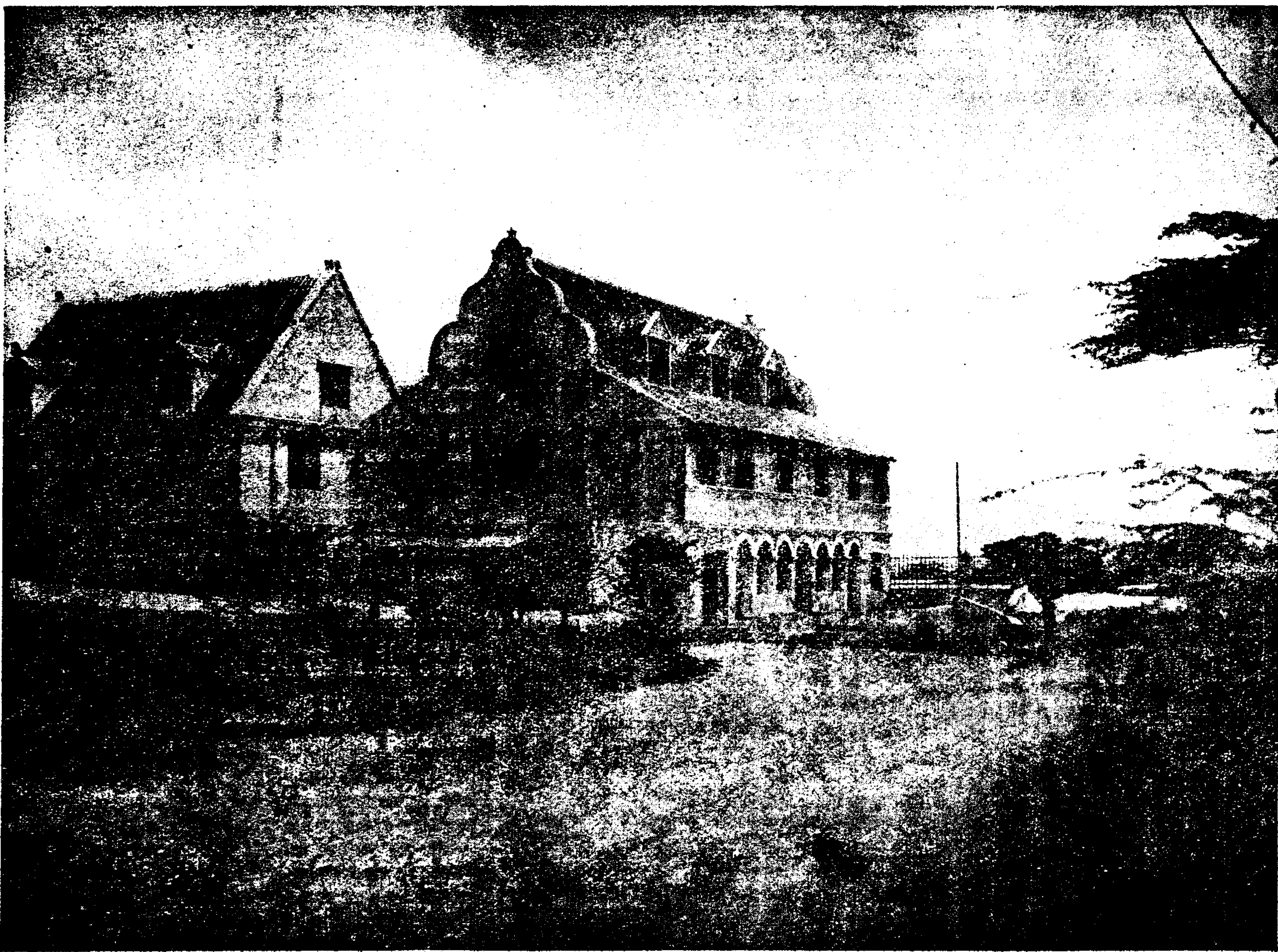

FOTO J. LINKER

CURACAOS LANDHUIS.

De Herstelbank.

Motieven voor de grootscheepse opzet.

Nadat ongeveer 4 maanden geleden minister Schermerhorn in zijn radiotoespraak van 27 Juni 1945 de oprichting van de Mij. tot Financiering van het Nationaal Herstel had aangekondigd, is 31 October 1.1 de oprichtingsacte gepasseerd. Gezien de middelen, waarover de bank kan beschikken, kan de opzet zonder overdrijving grootscheeps worden genoemd. Geplaatst is immers bij de oprichting *f* 100 millioen kapitaal, terwijl nog *f* 200 millioen aandelen kunnen worden uitgegeven en voorts geldleningen ten bedrage van maximaal *f* 200 millioen, alsmede kasvoorschotten kunnen worden opgenomen, aldus de Maasbode.

De vraag, welke zich in verband met deze grootscheepse opzet vanzelfsprekend voordoet, is, op welke gronden zo'n grote behoefte aan kapitaal wordt verwacht en wel een vraag van een dusdanig karakter, dat de particuliere banken deze niet zouden dekken.

De volgende redenen kunnen o.i. hiervoor o.a. worden gegeven:

1. De grote vernietiging van bedrijfsinstallaties en gebouwen algeheel of gedeeltelijke stilstand van bedrijven bij gebrek aan grondstoffen, materiaal en machines, onderbezetting, inefficiente exploitatie. Al deze abnormale factoren doen de liquiditeit sterk verminderen. Voor het herstel van de scheepvaart, de diepzeevisserij zullen geweldige bedragen nodig zijn. De steenindustrie, welke zeer sterk heeft geleden en snel op een behoorlijk productieniveau moet worden gebracht, is niet met een kortlopend bedrijfscrediet geholpen, daar dit in deze tak van industrie slechts een ondergeschikte rol speelt.

2. Voorlopig zal men rekening moeten houden met een prijsstijging van minstens 50 percent. t.o. v. 1939. Rederlijkerwijs is het ondermijdelijk, dat op deze prijsstijging nog een verdere prijsverhoging van 20 á 30 percent komt, of in totaal 70 á 80 percent en in vele gevallen zelfs meer, waardoor de behoefte aan middelen voor de financiering van een bedrijf, vergeleken met voor de oorlog, aanzienlijk meer geld zal vereisen, terwijl als gevolg van de onder 1. genoemde factoren de liquide middelen reeds zijn ingekrompen.

3. De mogelijkheid tot emissie is niet aanwezig voor de kleinere bedrijven en voorshands ook niet voor menige grotere onderneming. De reden is dat de emissieactiviteit beursverkeer veronderstelt, dat er echter niet is en ook al komt het beursverkeer dan veronderstelt emissieactiviteit vrij snel rendementvooruitzicht. Ons bedrijfsleven is echter zwaar getroffen door verwoestingen, onderbezetting etc. zodat in het algemeen slechts zeer schaarse directe dividendvooruitzichten kunnen worden geboden. Dit argument is één der belangrijkste argumenten geweest, welke in Groot-Britannië zijn aangevoerd voor de oprichting van de twee industriefinancieringsmaatschappijen in het voorjaar van 1945.

4. De zware eenmalige en andere heffingen op fiscaal gebied zullen zeer zeker tot de geldschaarste van het bedrijfsleven bijdragen, terwijl bij de fiscale heffingen de liquiditeitstoestand der ondernemingen niet in aanmerking mag worden genomen bij de grootte van de op te leggen aanslag, hoogstens bij de modaliteiten van de betaling.

5. Het bestaande bankapparaat is kennelijk zelf van mening, dat er een belangrijke credietvraag zal ontstaan, waarin het niet kan voorzien.

Dit houdt verband met het feit, dat het bankwezen onder de huidige omstandigheden in het biezonder in belangrijke mate zijn liquiditeit in acht zal moeten nemen. Uit een oogpunt van monetair beleid is het zeer zeker nu, waar de overtollige monetaire middelen worden afgeroomd, niet toelaatbaar, dat het vastleggen van geldmarktmiddelen op lange termijn op enigszins belangrijke schaal plaats vindt. Zijn wij goed ingelicht, dan houdt de Nederlandse Bank een scherp oog op de credietverlening niet alleen uit hoofde van de technische doblokkering, doch mede ter voorkoming van inflationistische tendenzen. De vorige na-oorlogse periode zal zeer zeker de Nederlaidse Bank en de banken tot prudentie aansporen.

Het heeft de aandacht getrokken dat direct is overgegaan tot volstorting van de eerste *f* 100 millioen kapitaal. Is een dergelijk groot bedrag in zijn geheel thans reeds nodig, betekent dit geen belangrijk renteverlies, aangezien toch 3½ percent, hierop moet worden verdiend? Naar ons ter ore komt zouden reeds verschillende projecten aanwezig zijn, welke met spoed moeten worden afgedaan.

Wij verwijzen in dit verband naar het Walvisvaart-project.

Voorts moet de aandacht worden gevestigd op het feit, dat er op het ogenblik vrijwel geen voorraden van goederen of machines zijn en dat er nog geen fiscale heffingen hebben plaats gevonden, doch zodra de invloed van deze factoren op de vraag naar geld zich zal doen gevoelen, zal er zeer veel kapitaal nodig zijn.

Of er nadat de *f* 100 millioen opgebruikt zijn, eerst aandelen zullen worden geplaatst of geldleningen zullen worden opgenomen, kan uiteraard thans nog niet worden gezegd.

Noodzakelijkheid van de oprichting.

Een veel voorkomende vraag, welke naar aanleiding van de oprichting van de Herstelbank wordt gesteld, is: Zal de bank geen stroppenbank worden? Indien een debiteur goed is, kan hij toch ook bij een gewone bank terecht. Slechts voor de zeer grote credieten geldt dit wellicht niet..

De bank is blijkens haar statuut opgezet met een grote mate van onafhankelijkheid in het beheer. De leiding der bank zal zich niet door een streven naar winst laten leiden, maar zij moet toch zeer zeker streven naar een bedrijfseconomisch verantwoord beleid. Gedwongen financieringen van staatswege kunnen haar niet worden opgelegd en wij stellen ons voor, dat in dat geval de staat wenst, dat een bepaald project wordt gefinancierd terwijl de leiding der bank het project te risquant vindt, de directie zeer zeker een staats garantie zal eisen.

Er mag dus van de directie worden verwacht, dat zij zal voorkomen, dat de bank een stroppenbank wordt.

Is de uitdrukking stroppenbank wel billijk kunnen wij ons afvragen.

Daartoe moeten wij het alternatief stellen: hoe zou de situatie zijn, indien er geen Herstelbank komt? Hierboven merkten wij reeds op, dat het apparaat der banken niet toereikend is, de emissie-markt evenmin. Moet dat leiden tot de conclusie, dat men de nijverheid, de handel en de scheepvaart maar aan hun lot moet overlaten? Het is te verwachten, dat het de regering als een zeer ernstige fout zou worden aangemerkt en een grote kortzichtigheid van het Nederlandse volk zou worden genoemd, indien hier geen speciaal financieringsinstituut zou worden opgericht.

Zowel de regering, banken als institutionele beleggers hebben blijk gegeven van een gezond inzicht en verantwoordelijkheidsgevoel in dit voor ons land zo moeilijke tijdperk, al hebben de onderhandelingen ook niet in elk opzicht een bepaald vlot verloop gehad. Indien een instelling als deze er niet zou komen, dan zou de staat zeer zeker hetzij de bestaande banken tot nieuwe financieringen moeten dwingen, welke met gezond liquiditeitsbeleid niet te verenigen zouden zijn, en of wel in omvang voor de banken te groot zouden worden. Het alternatief zou zijn, dat de staat in een groot aantal gevallen rechtsstreeks zou gaan financieren.

Hiervoor is het ambtelijk apparaat niet geschikt en wij zouden hier een nieuw en uitermate gevaarlijk terrein van staatsbemoeienis krijgen.

Een probleem is uiteraard de rente, waartegen geleend zal worden. Redelijk zou ons lijken, dat de rente, welke wordt berekend niet hoger zal zijn dan 1 percent boven die, welke moet worden verdiend op het kapitaal (3½ percent), dus 4½ percent.

De Herstelbank zal naar men mag aannemen, ook inkomsten krijgen uit hoofde van de diensten, welke zij voor de overheid zal verrichten op het gebied van financiering van het herstel, tegemoetkoming in oorlogsschade, verrekening van molestschade etc. Van belang is ook, dat blijkens artikel 6 van het K.B. inzake de oprichting de bepalingen in belastingwetten en — verordeningen, waarbij aan aandelen in de winst en andere rechten van de staat als zodanig een vrijstelling of andere biezondere behandeling wordt toegekend, mede van toepassing zijn ten aanzien van de rechten, welke de staat toekomen als houder van niet overdraagbare aandelen in het kapitaal der vennootschap. Van de desasreuze vennootschapsbelasting zal de Maatschappij dus minder of wellicht geen hinder ondervinden,

De onkosten van de Herstelbank zullen aanmerkelijk lager blijken te zijn dan die der grote banken. De bedrijfsexploitatie wordt echter — afgezien van de belastingfaciliteit — alsof de maatschappij een grote broer heeft.

Op het beheer der vennootschap en het beleid der directie wordt toezicht geoefend door de Raad van Toezicht. Voor bepaalde belangrijke handelingen is de toestemming van de Raad van Toezicht vereist.

De Commissie van Advies uit de R.V.T. is speciaal belast met het toezicht op het credietbeleid der directie en zal daartoe richtlijnen bepalen. Op het punt van de medezeggenschap in de dagelijkse leiding hebben de banken echter niet haar zin gekregen. Dit ligt uiteraard voor de hand, want de Herstelbank heeft haar eigen taak en het is zeer wel denkbaar, dat er in bepaalde gevallen belangentegenstellingen aanwezig kunnen zijn.

Daarnaast moet echter worden opgemerkt, dat de belangensfeer der handelsbanken in sterke mate parallel loopt met die der Herstelbank, zoals ook het geval is met die van de Nederlandse Bank en de particuliere banken.

In zekere zin is de Bank een pendant van de Nederlandse Bank. Wat het statuut van de bank betreft kan men zich afvragen, of het geen mooi prototype is voor het statuut van de Nederlandse Bank. Onder de Duitse bezetting is een status van algehele afhankelijkheid van de Nederlandse Bank aan de regering onstaan, welke in feite door het jongste K.B. is gecontinueerd.

De Herstelbank zal worden gevestigd in het monumentale huis van Jan de Wit, Kneuterdijk, 6, 's Gravenhage.

DOZIJN KERKEN WERD TOTAAL VERWOEST.

Land van helden en... Duitse moedwil.

Tussen Maas en Merwede, vlak achter de Biesbos, daar ligt het, het Land van Heusden en Altena. Afgelegen en slechts door één grote weg doorsneden, van Sleeuwijk naar Keizersveer. de verbinding met het Noorden, in de veerdienst op Goricum, die met het Zuiden... was een brug.

Dit land heeft zijn helden voortgebracht. Dat waren de mannen die in de afgelopen winter in het pikkedonker, weer of geen weer, in uren soms dagenlange levensgevaarlijke tochten in een kano of roeiboot, de verbinding tussen bezet en bevrijd gebied onderhielden. Zij waren het, die met trotsering van vuurpijlen, zoeklichten, mitrailleurkogels en Duitse stormboten, de spionnage rapporten overbrachten, koeriers van den Prins en andere belangrijke personen door het front loodsten, kostbare medicamenten naar reikhalzend Holland smokkelden... Meestal ging het goed, maar verscheidenen moesten het met den dood bekopen.

Duitse moedwil.

Afgelegen, ja dat ligt dit gebied.

De Duitsers kwamen er ook pas toen de Maas een front ging worden. Maar toen had je gelijk de poppen aan het dansen: evacuatie, beschietingen, bombardementen, inundaties en...... Paasvuur. Niet minder dan 17 kapitale boerderijen in Dussen brandden tot de grond toe af — de bezetters moesten toch een Paasvuur hebben!

De heer G. van Loenen, hoofd van het streekbureau van de Wederopbouw, laat ons een en ander zien. Het aantal schadegevallen is aanzienlijk. Verwoest werden tegen de 600 gebouwen (waaronder een dozijn kerken), zwaar en licht beschadigd nog eens 1750. Uitsluitend dak- en glasschade kregen er 1150. En dit op een totaal van ca. 5000! Eethen en Drongelen, Meeuwen, Dussen en Hank hadden het het hardst te verduren.

In Dussen viel de grootste klap ná de bevrijding: het gemeentehuis, waarin nog munitie van den vijand lag, vloog in de lucht. Een vijftal in het gebouw aanwezige burgers kwamen om het leven. In de bebouwing ontstond een geweldig gat.

Onder leiding van den heer van Loenen zien we, hoe allerwegen de hand aan de ploeg geslagen wordt. Noodherstel links en rechts. Micaglas in de ramen. We krijgen nu tuindersglas uit het Westland, 10.000 vierkante meter", zegt onze begeleider. „Het grootste probleem is momenteel: de vakmensen."

De bakker is „content".

Het eerste, dat we te zien krijgen is een noodbakkerij, De oven in een puinhoop, dat vond de bakker van zijn spulletjes terug. Maar de oven was intact, de wederopbouw pakte aan, en de bakker bakt weer!

Zoals deze bakkerij zijn er wel 100 herstellingen.

We komen in Dussen, zwaar geteisterd. Een houten noodkerk verrijst, vóór deze was het een militaire barak. Dan passeren wij het kasteel, ook deerlijk gehavend. N.S.B.-ers zijn er aan het werk, o.a. de burgemeester van Werkendam. Raadhuis, burgemeesterswoning en veldwachterswoning dat is de bestemming van dit eertijds „van vorm en kleur zo boeiend gebouw". Nu trekken de 17 uitgerookte boerderijen aan ons oog voorbij — triest gezicht.

Eethen leed het ergst.

Eethen en Drongelen zijn er het ergst aan toe. Hier komen 60 noodwoningen te staan (in Dussen 40). De bovenmeester komt al heel mooi klaar: van ringen naar hanglamp, van rekstok tot opklapbed — zijn appartementen verrijzen in het gymnastieklokaal.

In Genderen breekt men de pastorie uit, dan hebben ze daar ook weer een (nood)kerk! Aalburg en Wijk kwamen er evenmin zonder kleerscheuren af. Hank kreeg zijn deel. Nieuwendijk eveneens. In Werkendam bouwen de Hervormden en Gereformeerden samen een noodkerk, ook weer een gewezen militaire barak. De Heeren bliezen hier de molen op met een tienmaal te zware lading — een hele wijk werd kapot gescheurd, de molensteen ligt er nog......

Van de 120 noodwoningen die gebouwd zullen worden, zijn er 50 in aanbouw, Duitse, reeds voor de capitulatie besteld. Stijlen en spantjes met sponningen, waar de platen van sintelbeton, de ramen en de deuren keurig tussen passen!

Veel vragen, weinig antwoorden.

Problemen en plannen, maar voorlopig vooral problemen," aldus Ir. W. de Bruijne stedebouwkundig verzorger van deze streek. De dienst Wederopbouw Boerderijen bouwt ijverig noodstallen en noodwoningen voor de boeren. Aardige gevalletjes meestal, van gele IJselsteen. Maar moeten de definitieve steeën terzelfder plaatse herrijzen? In de dorpskern of op ongustige kavels?

Dit hangt af van de mogelijkheden voor ruilverkaveling, wat weer afhangt van cultuurtechnische verbeteringen, op haar beurt afhankelijk van de plannen van Waterstaat. Veel vragen en nog weinig antwoorden.

Altena, naam afkomstig van Holtena, wat wees op grote bosrijkdom (holt = hout), ligt er maar kaal bij. Wat peppels, meer niet. Hard nodig is een goed beplantingsplan voor de wegen en voor de boerenerven. Dit land kan nog mooier worden! (Uit de Volkskrant).

URANIUM.

Voor de atomaire bom.

Na de verklaring in de Belgische pers, o.a. in La Meuse, dat de Congo verreweg de belangrijkste leverancier is van uranium, onontbeerlijke grondstof van de atoombom, heeft de Belgische kolonie weder de aandacht getrokken. Kan men de stof voor zulk een vreselijk wapen vrijelijk verkopen? Anderzijds kan niet elk atoom gesplitst worden en is men niet bezig met proefnemingen die aluminium betreffen? Hoe het zij, indien zich mogelijkheden voordoen voor intensieve winning van uranium komt de gehele exploitatie van de Congo aan de orde. Men is er niet tevreden over. Het Laatste Nieuws wijst er op, dat vóór de oorlog deze kolonie 2285 blanke kolonisten telde, waarvan weinig Belgen, ongeveer een derde van het totaal. Zij vormden het grootste deel der landbouwers (308 van de 479) maar een klein gedeelte der handelaren (150 van de 1213). De oorlog heeft vele toestanden tijdelijk gewijzigd, maar zullen de vóór-oorlogse verhoudingen zich herstellen? Wat de landbouw aangaat meent het blad dat er weinig toekomst is voor blanken, nu de negers zelf steeds beter de grond herbouwen en producten voor de uitvoer weten te kweken: aardnoten, palmolie, maïs, sesam, rijst, koffie, cacao, katoen. Vooral de laatste plant wordt zeer veel door inboorlingen deskundig gekweekt, sinds daarvoor een markt in België zelf is gevonden.

Het blad acht het de taak van den blanke de producten te kopen, te bewerken en te vervoeren en deze werkzaamheden kunnen door Belgen zelf verricht worden